

PREVENTIVNÍ PROGRAM A STRATEGIE ŠKOLY

Vypracovala:	Mgr. Daniela Marková
Schválil:	Mgr. Michal Kapoun
Pedagogická rada projednala dne:	4. 9. 2023

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A JEJÍ VNITŘNÍ ZDROJE

Základní škola Rabasova je úplná škola s devíti postupnými ročníky. Je situována ve velkém sídlišti Dobětice, které je součástí městského obvodu Severní Terasa. Její umístění umožňuje kontakt s okolní přírodou i snadnou dostupnost prostředky městské hromadné dopravy pro žáky ze vzdálenějších lokalit.

Rozsáhlá školní budova je pavilonového typu, součástí školy je školní zahrada, víceúčelový sportovní areál a altán. Výuka probíhá v kmenových a odborných učebnách (fyziky, chemie, přírodopisu, cizích jazyků, dvou počítačových učebnách, hudebně, učebně výtvarné výchovy, školních dílnách aj.).

Všechny učebny jsou vybaveny interaktivními tabulemi nebo projektory. Žáci mohou k výuce využívat i venkovní učebny. K výuce tělesné výchovy slouží dvě prostorné tělocvičny. Žáci mají možnost stravovat se ve školní jídelně, kde je zaveden čipový systém, platby i objednávky jídel mohou probíhat také elektronicky. Žáci i pedagogičtí pracovníci mají k dispozici školní knihovnu. Školní družina má 5 oddělení a využívá k činnosti účelně vybavené klubovny, prostorné chodby, tělocvičnu, hřiště a zahradu.

Na škole se vyučuje podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s názvem „Podaná ruka pro vaši budoucnost“. Vzdělávací nabídku doplňuje široké spektrum zájmových útvarů a mnoho mimoškolních aktivit napříč ročníky (návštěvy kulturních představení, koncertů, sportovní soutěže, kurzy a výlety).

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVNÍSTĚ

Konzultační hodiny ŠMP: kdykoliv po předchozí domluvě (kontakt: <https://www.zsrabasova.cz/kontakty/>)

Na realizaci preventivního programu školy se podílejí všichni zaměstnanci školy.

Tým pro řešení rizikového chování ve škole:

Mgr. Michal Kapoun, ředitel školy
Mgr. Jaroslava Zámotná, statutární zástupce ředitele
Mgr. Miroslav Král, zástupce ředitele
Mgr. Daniela Marková, školní metodik prevence (dále jen ŠMP)
Mgr. Irena Nemetová, výchovný poradce (dále jen VP)
Mgr. Adéla Straková, školní speciální pedagog (dále jen ŠSP)
třídní učitel žáka (dále jen TU)

Aktivity týmu:

- Šetří rizikové chování žáků.
- Řeší situaci s třídním kolektivem.
- Komunikuje se zákonnými zástupci žáků.
- Jedná s Policií ČR, PPP, odborem sociální péče o dítě, psychologem nebo dětskou lékařkou.

DOKUMENTACE PREVENTIVNÍCH AKTIVIT

- Metodické doporučení MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.

Další dokumentace:

- preventivní program a strategie školy,
- deník ŠMP,
- zápisy řešení aktuálních problémů z oblasti prevence,
- přípravy na metodické vedení učitelů,
- evidence akcí s preventivní tematikou, vzdělávání a kontaktů DVPP v oblasti prevence,
- ankety a výsledky různých šetření.

2. VNĚJŠÍ ZDROJE ŠKOLY PRO TVORBU PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

VNĚJŠÍ INFORMAČNÍ ZDROJE:

- <http://www.prevence-praha.cz>
- <http://www.adiktologie.cz>
- <http://www.odrogach.cz>
- <http://www.drogy-info.cz>
- <http://www.spolecnekbezpeci.cz>

METODICKÁ POMOC:

- Mgr. Dita Henzlová, krajský školský koordinátor prevence, 475 657 299
- Mgr. Gabriela Kottová, Pedagogicko-psychologická poradna ÚK a Zařízení pro DVPP, pracoviště Ústí nad Labem, metodik prevence, 475 532 803
- Lucie Hamalčíková, kurátor, 475 271 313
- OSPOD
- Policie České republiky
- Městská policie Ústí nad Labem
- **Seznam psychologů**
  - PhDr. Yveta Mikuličová, 475 650 110
  - PhDr. Ilona Wolferová, 475 214 790
  - PhDr. Jana Doubravová, 475 259 333 (317, 311, 358)
  - Mgr. Hana Sirotková, 477 112 354
- **Seznam psychiatrů**
  - MUDr. Petr Zahradník, 475 209 779
  - MUDr. David Filipovský, 475 209 779

3. ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE, MONITORING

Ve školním roce 2022/2023 projednával ŠMP následující: fyzické násilí před školou (a jeho zaznamenávání na elektronická zařízení), záškoláctví, vztahy a šikanu ve třídě, kouření elektronických cigaret, vztah žáka k sobě samému, znázorňování a šíření znaků nacismu, krádeže ve škole i mimo školu.

Ve třídě 8.C mají tři dívky psychické problémy. Třídní učitelka je v osobním i telefonickém kontaktu se zákonnými zástupci. Žákyně jsou v ambulantní péči psychologa (či psychiatra). Pravidelně docházejí na kontroly a terapie. ŠMP je o všem informována.

ŠMP po celý školní rok pracoval s třídami 4.A, 4.B a 5.B, v nichž se řešila šikana. Uskutečnil zde i sociometrické šetření. Ve všech třídách ŠMP podnikla aktivity, které vedly ke zlepšení vztahů v kolektivu.

ŠMP se účastnil 26 jednání a vedla 36 rozhovorů se žáky. Z jednání jsou pořízeny zápisy. Na základě výsledků rozhovorů byl v některých případech předán zákonným zástupcům žáka kontakt na další instituce. V průběhu školního roku ŠMP konzultoval řadu problémů s třídními učiteli.

Navázali jsme spolupráci s institucí Regionální dobrovolnické centrum pro ÚK, které nám nabídlo následující programy: program Pět P, program KOMPAS, doučování.

ŠMP uspořádal pro celý pedagogický sbor přednášku na téma Nebezpečné výzvy na sociálních sítích. Následně nabyté informace třídní učitelé předali rodičům na třídních schůzkách a poučili je o rizicích spojených s tímto fenoménem.

4. STANOVENÍ CÍLŮ

KRÁTKODOBÉ CÍLE:

- Zapojit všechny pedagogické pracovníky do systému prevence.
- Zlepšit práci se třídou, vylepšit klima v problematických třídách.
- Redukovat výskyt agresivity a násilného chování žáků k sobě navzájem.
- Spolupracovat s Městskou policií Ústí nad Labem v rámci „Dopravní výchovy“.

- Třídnické hodiny – 1x měsíčně – zaměřeny na posílení kladných vztahů mezi žáky.
- Přednášky pro třídy (Ing. Luděk Frank) - 1. až 4. třída: bezpečnost mimo školu, šikana, používání mobilních telefonů, představení práce Policie ČR, 6.-9. třída: bezpečnost na internetu, šikana a kyberšikana.
- Filmy, které pomáhají – II. stupeň – třídnické hodiny, osobnostní a sociální výchova.
- Užší spolupráce s Policií ČR – přednášky, návštěva na oddělení.
- Návštěva Drug Out Klub a beseda na téma návykové látky pro 8. a 9. třídy.
- ŠMP uspořádá přednášku pro pedagogický sbor na téma „Nové“ omamné a psychotropní látky v našich školách. Třídní učitelé předají tyto informace rodičům na třídních schůzkách.

Prevence je nejčastěji zařazována do následujících předmětů: prvouka, přírodověda, vlastivěda, přírodopis, tělesná výchova, osobnostní a sociální výchova, výchova ke zdraví, výchova k občanství a výtvarná výchova.

Kromě toho pořádáme také besedy, přednášky, projekty a akce zaměřené na konkrétní témata (drogy, sexuální výchova, nebezpečí internetu).

V rámci smysluplného využívání volného času nabízíme činnost školní družiny a různé zájmové útvary, do kterých se mohou zapojit žáci 1. i 2. stupně.

DLOUHODOBÉ A STŘEDNĚDOBÉ CÍLE:

- Odstavec 8 *Školní preventivní strategie na období 2023-2028*

Projekty a školní akce:

Podle časového plánu 2023/2024 a měsíčních plánů.

5. METODY A ZPŮSOBY DOSAŽENÍ CÍLŮ, SKLADBA AKTIVIT PRO CÍLOVÉ SKUPINY

Na realizaci PP se podílí vedení školy, ŠMP, VP, ŠSP a ostatní pedagogičtí pracovníci školy, v případě potřeby okresní metodik prevence PPP, sociální odbor, Policie ČR a jiné instituce.

Všichni pedagogičtí pracovníci školy rozvíjejí osobnost žáků, podporují jejich sebevědomí, schopnost vytvářet přátelské vazby, sociální dovednosti, nenásilné zvládání konfliktů atd. Učitelé využívají témat v osnovách svých předmětů a seznamují žáky s dalšími informacemi z oblasti zdravého životního stylu, předcházejí vzniku závislostí a sociálně rizikového chování. Zaměřují se nejen na poskytování informací, ale i na vytváření postojů žáků k problematice a osvojování dovedností komunikace, zvládání sociálních vztahů a stresových situací, asertivity a odmítání. Podle možností zařazují do výuky různé formy a metody práce.

K dosažení cílů Preventivního programu školy přispívají i následující opatření:

- Pedagogický dohled nad žáky je zajištěn během všech přestávek, před vyučováním i o přestávce mezi odpoledním vyučováním v prostorách školy. Také v době obědů v jídelně (prevence šikany a užívání návykových látek).
- V případě potřeby mají žáci možnost světit se se svými problémy jednotlivým vyučujícím, výchovnému poradci, ŠMP, TU nebo využít schránku důvěry.
- Jednotliví TU průběžně sledují vztahy ve třídních kolektivech, aby byla zajištěna včasná diagnostika a intervence při vzniku šikany, v případě potřeby spolupracují s výchovným poradcem, ŠMP, popř. metodikem prevence PPP.
- Jsou průběžně sledovány často se opakující krátkodobé absence žáků (prevence záškoláctví) a při podezření na záškoláctví se kontaktují rodiče, případně sociální odbor.
- Pořádají se přednášky a besedy věnované drogové problematice nebo nebezpečí sociálních sítí.
- Prevence rizikového chování je součástí školního řádu. Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je toto klasifikováno jako hrubý přestupek a vyvodí se patřičné sankce.
- Průběžně jsou sledovány i další rizikové jevy (vandalismus, agresivita, rasismus atd.).

V případech, kdy je nedostačující prevence ve škole, se přistupuje k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem,
2. podle zjištěných informací spolupráce s rodinou, zasedání výchovné komise,
3. doporučení kontaktu s odborníky,
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě,
5. v případě trestné činnosti oznámení na Policii ČR.

6. EVALUACE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU 2022/2023

- V roce 2022/2023 jsme pořádali:
  - přednášky s vyučujícím L. Frankem s tématy: bezpečnost na internetu, BESIP, bezpečnost na silnici, trestní odpovědnost mládeže. Těchto programů se účastnily třídy: 1.B, 1.C, 4.B, 8.B a 8.C;
  - žáci 9. tříd se zúčastnili vzdělávací akce v KUK na téma Jak se nenapálit v digitálním světě aneb Mediální gramotnost pro náctileté;
  - někteří žáci osmých a devátých tříd reprezentovali školu v závodech dračích lodí;
  - žáci se opakovaně podíleli na sportovní reprezentaci naší školy;
  - ve všech třídách proběhlo čertovské vyučování (pouze na prvním stupni), realizovaly se vánoční besídky a celoškolský velikonoční projekt Velikonoce ve škole;
  - pro dívky 8. a 9. ročníků byl připraven projekt Hravě o prevenci i preventivní program Zdravý životní styl v dospívání a Mít své tělo ráda;
  - žáci 1.A, 1.B a 1.C se zúčastnili vzdělávací akce Veselé zoubky;
  - pro žáky 9.A, 9.B, 9.C a 9.D byl připraven program PČR o trestní činnosti mladistvých;
  - vzdělávací lekce Příběh Svůdáka byla nachystána pro třídy 4.A, 4.B, 5.A a 5.B;
  - třída 8.C navštívila Drug Out Klub a absolvovala besedu na téma návykové látky.
  - další akce v rámci třídnických hodin
- ŠMP absolvoval různá jednání (žáci, rodiče, kolegové, vedení, spolupracující organizace).
- Třídnické hodiny na prvním stupni probíhaly průběžně během školního roku. Na druhém stupni byly realizovány jednou měsíčně (vždy po vyučování, před výukou). Třídní učitelé napříč jednotlivými ročníky úzce spolupracovali. Třídnické hodiny byly vedeny obvykle formou diskusí či v podobě různých aktivit.
- ŠMP uspořádala pro celý pedagogický sbor přednášku na téma Nebezpečné výzvy na sociálních sítích. Následně nabyté informace třídní učitelé předali rodičům na třídních schůzkách a poučili je o rizicích spojených s tímto fenoménem.
- Škola také věnuje pozornost dodržování pravidel a snaží se „podchytit“ nevhodné chování již v začátcích.

7. KONKRÉTNÍ AKTIVITY PODPORUJÍCÍ PREVENCI

- Výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování.
- Třídnické hodiny zaměřeny na podporu pozitivního klimatu třídních kolektivů.
- Akce zaměřené na zvyšování právního povědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR a Městskou policií ÚL).
- Zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- Na základně průzkumu zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat i nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření.
- Dovednost volby správné životosprávy – poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie.
- Přednášky, besedy a pořady věnované sexuální výchově a prevenci AIDS.
- Akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie.
- Zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech také formou organizování výletů, exkurzí, školy v přírodě atd.
- Organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zpříjemnění školního prostředí zábavnou formou (sportovní akce, soutěže atd.).
- Široká nabídka volnočasových aktivit.
- Účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích.
- Žákovský parlament – rozvíjí zodpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití, je prostorem pro zapojení žáků do organizace školy, pravidelná setkání umožňují kontinuální práci a prevenci problémů ve třídách.

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně negativních jevů ve škole jsou využívány dotazníková šetření, práce třídních učitelů, připomínky dětí a žákovského parlamentu, třídnické hodiny a hodiny předmětů výchovného charakteru. Zjišťování je průběžné.

8. ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE NA OBDOBÍ 2023-2028

Školní preventivní strategie vychází z příslušných dokumentů MŠMT, především z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže, příslušných metodických pokynů a vyhlášek MŠMT, krajské koncepce primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v Ústeckém kraji na období 2023-2028 a dalších dokumentů týkajících se oblasti prevence rizikového chování.

Respektuje dlouhodobou výchovně vzdělávací koncepci školy a místní podmínky, dále pak populační vývoj, personální a finanční zajištění.

Klade si za cíl stanovit dlouhodobé priority v oblasti prevence rizikového chování a předcházení vzniku rizikového chování.

DLOUHODOBÉ CÍLE:

- Pozitivní sociální klima, tj. prostředí vzájemné komunikace mezi žáky a učiteli, mezi učiteli a zákonnými zástupci.
- Posilování komunikačních dovedností (nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykových látek, adekvátní reakce na stres, kritiku a neúspěch).
- Zvyšování sociálních kompetencí (rozvíjení sociálních dovedností, odpovědnost za své chování a uvědomění si důsledků svého jednání, zvyšování sebevědomí).
- Směřování žáků ke smysluplnému využívání volného času (nabídka kroužků, družiny aj.).
- Zapojování rodičů a přátel školy do života školy (společné akce).

STŘEDNĚDOBÉ CÍLE:

- Cíleně zajistit pocit úspěchu u všech žáků školy (práce se sebehodnocením, formativní hodnocení na základě kritérií).
- Další vzdělávání pedagogů.
- Bezpečné chování v digitálním prostoru i v návaznosti na zdravý životní styl.

KRÁTKODOBÉ CÍLE:

- Odstavec 4 Stanovení cílů *Preventivní program školy*

9. PŘÍLOHY

A) *Krizový plán školy*

B) *Školní neúspěšnost*

C) *Krajská koncepce primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v Ústeckém kraji na období 2023-2028*